

NGHIÊN CỨU VÀ HỌC TẬP

VAI TRÒ CỦA ĐOÀN THANH NIÊN CỘNG SẢN HỒ CHÍ MINH TRONG GIÁO DỤC HỆ GIÁ TRỊ QUỐC GIA CHO THANH NIÊN VIỆT NAM

Hoàng Thị Thuý An^(*)

^(*) Thạc sĩ, Viện Triết học, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.

Email: thuyanmay@gmail.com

Tóm tắt: Thanh niên Việt Nam, một lực lượng đông đảo chiếm gần 20% dân số cả nước, luôn được xem là lực lượng xã hội to lớn, có vai trò tiên phong trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Hội nghị Văn hóa toàn quốc ngày 24/11/2021 triển khai Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng đã nhấn mạnh yêu cầu xác định, xây dựng và triển khai hệ giá trị quốc gia: “Hòa bình, thống nhất, độc lập, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, hạnh phúc” tới đông đảo tầng lớp nhân dân, trong đó có thanh niên. Bài viết phân tích và đánh giá vai trò của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh trong việc giáo dục hệ giá trị quốc gia cho thanh niên Việt Nam, góp phần xây dựng thế hệ trẻ toàn diện, đáp ứng nhu cầu hội nhập và phát triển đất nước.

Từ khóa: Giáo dục giá trị, hệ giá trị quốc gia, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh.

Ngày nhận bài: 30/06/2025; ngày phản biện: 01/07/2025; ngày sửa chữa: 12/08/2025; ngày duyệt đăng: 15/09/2025.

1. Mở đầu

Trong lịch sử đất nước, thanh niên luôn là lực lượng xung kích, sáng tạo trong phát triển kinh tế, chính trị, văn hóa, khoa học công nghệ, và lan tỏa các giá trị văn hóa tốt đẹp của dân tộc. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định, thanh niên là “người chủ tương lai của nước nhà”, mang trong mình sức trẻ, hoài bão, nhiệt huyết và tinh thần dấn thân. Tuy nhiên, trong bối cảnh toàn cầu hóa, cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư,

và biến động kinh tế - chính trị thế giới, thanh niên Việt Nam đã và đang đối mặt với nhiều thách thức. Sự thay đổi nhanh chóng về nhận thức, giá trị, lối sống, cùng với những tác động tiêu cực từ không gian mạng, có thể khiến một bộ phận thanh niên gặp khó khăn trong việc định hình lý tưởng, xây dựng nhân cách và xác lập mục tiêu phát triển bản thân một cách lành mạnh. Thực tế này đặt ra yêu cầu cần thiết về việc lấy hệ giá trị quốc gia làm nền tảng, xây dựng

phương thức giáo dục phù hợp, để định hướng thế giới quan, nhân sinh quan và giá trị quan cho thế hệ trẻ. Với lịch sử hình thành, truyền thống phát triển và vị thế của mình, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh có sứ mệnh tiên phong trong việc giáo dục, định hướng và phát huy vai trò của thanh niên trong việc tiếp thu, thực hành và lan tỏa hệ giá trị quốc gia, góp phần đào tạo nên những con người Việt Nam của thời đại mới, có đủ phẩm chất và năng lực để hội nhập và phát triển.

2. Khái niệm hệ giá trị quốc gia và các thành tố cấu thành nên hệ giá trị quốc gia

Khái niệm *giá trị* bắt đầu được nghiên cứu sâu rộng từ thập kỷ 20 của thế kỷ XX, tiêu biểu là công trình của Milton Rokeach (1918 - 1988), người xem giá trị như là một “niềm tin” bền vững, liên quan đến sự “ưu tiên” (preference) và là tiêu chuẩn để con người lựa chọn, căn chỉnh hành động, đánh giá bản thân và người khác, hoặc một sự kiện, tình huống nào đó. Theo Rokeach, *hệ thống (hệ) giá trị* (a value system) là “một tập hợp có tổ chức và mang tính bền vững của các niềm tin, liên quan đến những phương thức hành xử hoặc những trạng thái tồn tại cuối cùng mà con người khao khát, được sắp xếp theo một trật tự ưu tiên về mức độ quan trọng” (Dẫn theo: Marc Stewart Wilson 2004: 104).

Tại Việt Nam, khái niệm giá trị và hệ giá trị được các nhà khoa học tiếp cận dưới góc độ văn hóa và lịch sử đặc thù. Có quan điểm cho rằng, giá trị là các tư

tưởng bao quát, được một nhóm người, một dân tộc hoặc một thời đại tin tưởng mạnh mẽ về cái đúng, sai, thiện, ác, xấu, tốt, hợp lý, không hợp lý (Xem: Dương Phú Hiệp 2010: 40). Hệ giá trị quốc gia là một biểu hiện đặc thù của hệ giá trị ở cấp độ lớn nhất, mang tính ý thức hệ cao - quốc gia, dân tộc. Hệ giá trị quốc gia là tổng hợp các giá trị được sắp xếp, liên kết với nhau theo một lôgic nhất định và đảm nhận những chức năng xã hội nhất định (Xem: Trần Văn Phòng 2023). Hệ giá trị quốc gia được hình thành và phát triển qua hàng ngàn năm lịch sử, gắn với quá trình dựng nước, giữ nước, giao lưu và tiếp biến văn hóa của dân tộc. Nó trở thành “nền tảng tinh thần của mỗi quốc gia, là phương thức thống nhất, kết nối tinh thần đoàn kết, đồng thuận trong cộng đồng” (Nguyễn Thế Kiệt 2024).

Nhận thức được tầm quan trọng của hệ giá trị quốc gia, Đảng Cộng sản Việt Nam đã đặc biệt chú trọng xây dựng và phát triển hệ giá trị trong quá trình lãnh đạo cách mạng. Đại hội XIII của Đảng đánh dấu bước phát triển quan trọng trong nhận thức về sự cần thiết của việc nghiên cứu, xây dựng hệ giá trị quốc gia gắn với mục tiêu phát triển đất nước. Văn kiện Đại hội XIII nhấn mạnh: “Tập trung nghiên cứu, xác định và triển khai xây dựng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa và chuẩn mực con người gắn với giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam trong thời kỳ mới” (Đảng Cộng sản Việt Nam 2021, tập I: 143). Theo cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, hệ giá trị quốc gia Việt Nam

trong giai đoạn mới bao gồm: *Hòa bình, thống nhất, độc lập, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, hạnh phúc* (Xem: Nguyễn Phú Trọng 2021). Đây là hệ giá trị vừa kế thừa các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, vừa tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại và phản ánh khát vọng phát triển của nhân dân trong bối cảnh mới.

Trước hết, *hòa bình* là trạng thái không có chiến tranh, thể hiện khát vọng sống trong yên ổn của dân tộc Việt Nam sau hàng ngàn năm đấu tranh giành độc lập. Hòa bình là nền tảng cho sự phát triển bền vững.

Thống nhất là sự toàn vẹn lãnh thổ, phản ánh non sông, đất nước Việt Nam nối liền một dải, không thể chia cắt. Giá trị này gắn liền với lịch sử đấu tranh chống ngoại xâm và quá trình xây dựng khối đại đoàn kết dân tộc của đất nước.

Độc lập là quyền tự chủ của quốc gia về kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội. Hồ Chí Minh khẳng định: “Độc lập nghĩa là chúng tôi điều khiển lấy mọi công việc của chúng tôi, không có sự can thiệp ở ngoài vào” (Hồ Chí Minh 2011, tập 5: 162).

“*Dân giàu*” là sự sung túc về kinh tế hay thu nhập, sự giàu có về tri thức, văn hóa, và các giá trị tinh thần. “*Nước mạnh*” thể hiện sự mạnh mẽ của quốc gia, không chỉ biểu hiện qua các chỉ số cụ thể như GDP, sức mạnh quân sự, mà còn đến từ năng lực tự chủ, khả năng ứng phó của mỗi cá nhân trước những thách thức an ninh phi truyền thống và giữ gìn bản sắc dân tộc.

“*Dân chủ*” là: dân là chủ, là dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng. Dân chủ xuất phát từ cơ sở đến trung ương, cho thấy quyền lợi và trách nhiệm của người dân đối với quản trị của nhà nước. Dân chủ không chỉ là một cơ chế chính trị, mà còn là biểu hiện của sự tôn trọng phẩm giá con người, khẳng định vai trò chủ thể của nhân dân trong lịch sử.

“*Công bằng*” phản ánh sự không thiên vị, đảm bảo quyền lợi và nghĩa vụ được phân phối hợp lý trong xã hội. Công bằng không chỉ là bình đẳng trong cơ hội tiếp cận tài nguyên chung, mà còn là sự công nhận giá trị, đóng góp của mỗi cá nhân và bình đẳng thụ hưởng thành quả kinh tế, chính trị, văn hóa, khoa học công nghệ của toàn xã hội.

“*Văn minh*” đại diện cho trạng thái tiến bộ về cả vật chất và tinh thần của con người, là trạng thái phát triển cao của nền văn hóa. Văn minh không chỉ biểu hiện qua các thành tựu kỹ thuật, công nghệ hay cơ sở hạ tầng, mà còn thể hiện qua các chuẩn mực đạo đức, lối sống, cách ứng xử của con người trong cộng đồng.

“*Hạnh phúc*” là mục tiêu cuối cùng của mọi hoạt động phát triển xã hội. Hạnh phúc không chỉ là trạng thái cảm xúc cá nhân, mà còn là sự hài hòa giữa cá nhân - cộng đồng - tự nhiên. Chỉ số hạnh phúc quốc gia (Gross National Happiness) được đánh giá dựa trên 4 trụ cột: quản trị tốt, bảo tồn môi trường tự nhiên, bảo tồn và phát triển văn hóa, sự phát triển xã hội bền vững, công bằng.

Có thể thấy, hệ giá trị quốc gia Việt Nam không phải là tập hợp các giá trị riêng lẻ mà là một chỉnh thể thống nhất, trong đó mỗi giá trị vừa là tiền đề, vừa là kết quả của giá trị khác. “Hòa bình, độc lập, thống nhất” là nền tảng, là cơ sở tất yếu cho “dân giàu, nước mạnh”. Ngược lại, “dân giàu, nước mạnh” sẽ càng củng cố tiềm lực phát triển, giúp duy trì, bảo đảm “hòa bình, độc lập, thống nhất”, cung cấp điều kiện vật chất cho “hạnh phúc”. “Dân chủ” liên hệ mật thiết với “công bằng”, bởi dân chủ thực sự chỉ đạt được khi mọi người dân đều có cơ hội bình đẳng để tham gia vào đời sống chính trị, văn hóa, xã hội. Đồng thời, dân chủ cũng góp phần củng cố “thống nhất”, bởi khi tiếng nói của mọi tầng lớp người dân được lắng nghe, tinh thần đoàn kết dân tộc sẽ được tăng cường. “Văn minh” có mối liên hệ chặt chẽ với “dân giàu, nước mạnh”, bởi sự giàu mạnh về kinh tế và tri thức là điều kiện để xây dựng một xã hội văn minh. Đồng thời, “văn minh” cũng gắn liền với “hạnh phúc”, bởi một xã hội văn minh tạo ra môi trường sống lành mạnh, nơi con người có thể phát triển toàn diện. “Hạnh phúc” là giá trị thể hiện sự tổng hợp tất cả các giá trị khác, phản ánh mục tiêu của một xã hội phát triển.

Hệ giá trị quốc gia, do đó, không chỉ là kim chỉ nam cho sự phát triển của đất nước, mà còn là nội dung cốt lõi cần được giáo dục cho thế hệ trẻ. Đây chính là cơ sở về nội dung để Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh thực hiện vai trò quan trọng trong việc truyền tải,

lan tỏa và hiện thực hóa các giá trị này trong cộng đồng thanh niên Việt Nam. Bởi, thanh niên là lực lượng nòng cốt của dân tộc, là chủ nhân tương lai của đất nước. Giáo dục hệ giá trị quốc gia cho thanh niên không chỉ giúp họ nhận thức sâu sắc về bản sắc dân tộc, mà còn khơi dậy ý thức trách nhiệm, khát vọng cống hiến và khả năng tự chủ trước những thách thức toàn cầu. Đây là nền tảng để xây dựng thế hệ trẻ có đạo đức, tri thức và bản lĩnh, góp phần hiện thực hóa các giá trị cốt lõi của quốc gia trong thời kỳ mới.

3. Vai trò của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh trong giáo dục hệ giá trị quốc gia: Thực trạng và giải pháp

3.1. Vị trí và vai trò của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh

Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh là tổ chức chính trị - xã hội của thanh niên Việt Nam, hoạt động dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Với tư cách là “đội dự bị tin cậy của Đảng” và “trường học xã hội chủ nghĩa của thanh niên”, Đoàn Thanh niên đóng vai trò quan trọng trong việc tập hợp, đoàn kết và rèn luyện phẩm chất, năng lực của thanh niên, giúp thế hệ trẻ trở thành lực lượng xung kích trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Với sứ mệnh này, Đoàn Thanh niên không chỉ tiên phong trong các phong trào tình nguyện, sáng tạo, mà còn có trách nhiệm định hướng lý tưởng cách mạng và giáo dục hệ giá trị quốc gia cho thanh niên.

Vai trò và trách nhiệm của Đoàn

Thanh niên được thể chế hóa một cách rõ ràng, được quy định bởi các văn bản có hiệu lực cao nhất, thể hiện ý chí của Đảng và pháp luật của Nhà nước, tạo cơ sở vững chắc cho mọi hoạt động của Đoàn Thanh niên trong thực tiễn. Theo Luật Thanh niên năm 2020, Đoàn Thanh niên “giữ vai trò nòng cốt trong phong trào thanh niên và tổ chức thanh niên; tổ chức hướng dẫn hoạt động của thiếu niên, nhi đồng, phụ trách Đội thiếu niên tiền phong Hồ Chí Minh” (Quốc hội 2020). Bên cạnh đó, Đoàn Thanh niên còn thực hiện giám sát và phản biện xã hội đối với chính sách về thanh niên, đồng thời có trách nhiệm tham gia, phối hợp với các cơ quan nhà nước trong quá trình xây dựng, tuyên truyền và tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật đối với thanh niên. Nhờ vậy, Đoàn Thanh niên đóng vai trò cầu nối quan trọng giữa Đảng, Nhà nước và thanh niên trong việc định hướng phát triển toàn diện.

Điều lệ Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh xác định tôn chỉ, mục đích và chức năng, nhiệm vụ của tổ chức. Theo đó, Đoàn Thanh niên, cùng với các cơ quan, đoàn thể khác, có nhiệm vụ “chăm lo giáo dục, đào tạo và bảo vệ thanh thiếu nhi” (Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh 2022: 2). Vì vậy, việc Đoàn Thanh niên thực hiện và phát huy vai trò giáo dục hệ giá trị quốc gia cho thanh niên trở nên cấp thiết, đặc biệt là trong bối cảnh kinh tế - xã hội, văn hóa và quan hệ quốc tế đang tác động mạnh mẽ đến thế hệ trẻ.

Đối tượng giáo dục của Đoàn Thanh niên là toàn bộ thanh niên từ 16 đến 35 tuổi, không phân biệt vùng miền, thuộc nhiều nhóm như học sinh, sinh viên, công nhân, viên chức hay lực lượng vũ trang. Đây là thế hệ năng động và nhạy bén nhất trong thị trường lao động, đồng thời có sự độc lập trong nhận thức, hành động cũng như đánh giá hệ giá trị. Sự đa dạng về tâm sinh lý, hoàn cảnh sống, trình độ học vấn, mục tiêu phấn đấu, công việc của thanh niên đòi hỏi phương pháp giáo dục của Đoàn Thanh niên vừa phải đa dạng, linh hoạt để tiếp cận số đông, vừa phải đủ chiều sâu để truyền tải hiệu quả các nội dung của hệ giá trị quốc gia.

3.2. Thực tiễn công tác giáo dục hệ giá trị quốc gia của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh

Việt Nam đang đứng trước giai đoạn bước ngoặt khi cách mạng công nghiệp lần thứ tư bùng nổ, với các công nghệ như trí tuệ nhân tạo và thực tại ảo lan tỏa sâu rộng vào đời sống xã hội. Sự phát triển này mang đến nhiều cơ hội, đồng thời cũng đặt ra những thách thức cho thanh niên về việc làm, ý nghĩa cuộc sống, đạo đức xã hội, đạo đức nghề nghiệp. Trong bối cảnh đó, vai trò định hướng và giáo dục của Đoàn Thanh niên đối với việc bồi dưỡng nhân cách và hệ giá trị quốc gia trở nên đặc biệt quan trọng, đòi hỏi các phương thức thực hiện linh hoạt, phù hợp với yêu cầu mới.

Một trong những phương thức chủ đạo mà Đoàn Thanh niên thường xuyên thực hiện là phát động các cuộc vận

động thanh niên, phong trào thi đua như chiến dịch Thanh niên tình nguyện, Mùa hè xanh, Phong trào Tuổi trẻ sáng tạo, hay Phong trào Thanh niên xung kích bảo vệ Tổ quốc. Những cuộc vận động này thu hút sự tham gia của đông đảo thanh niên ở nhiều độ tuổi, ngành nghề, giúp họ trải nghiệm và hiện thực hóa giá trị quốc gia trong thực tiễn. Trải qua nhiều năm, các phong trào này đã trở thành truyền thống, “thương hiệu” đặc trưng của Đoàn Thanh niên, để lại nhiều dấu ấn sâu sắc.

Chiến dịch Thanh niên tình nguyện là một trong những chiến dịch mang tính đặc trưng và nổi bật của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh. Qua 25 năm phát triển, chiến dịch này trở thành “trường học lớn” để thanh niên rèn luyện và trưởng thành. Trong báo cáo tổng kết chiến dịch Thanh niên tình nguyện năm 2024 của Trung ương Đoàn, có 11 triệu đoàn viên, thanh niên tham gia tình nguyện hè (tăng hơn 65% so với Chiến dịch năm 2023), tương đương gần nửa số thanh niên trong độ tuổi từ 18-30, với hơn 57 nghìn đội hình, và gần 50 nghìn công trình các cấp, tổng giá trị khoảng 774 tỷ đồng (Xem: Ngọc Vy 2024).

Sức hấp dẫn của chiến dịch này không chỉ nằm ở quy mô, mà còn ở ý nghĩa giáo dục giá trị sâu sắc. Thanh niên tham gia không chỉ hỗ trợ cộng đồng, mà còn nội tâm hóa các giá trị như công bằng, văn minh, hạnh phúc, hòa bình, thống nhất thông qua các hoạt động như hỗ trợ đồng bào dân tộc thiểu số, xây dựng đô thị văn minh, bảo vệ

môi trường, ứng phó với biến đổi khí hậu, xây dựng nông thôn mới, tình nguyện vì biển đảo quê hương, đền ơn đáp nghĩa... Điều này giúp họ biến những bài học lý thuyết thành hành động thực tiễn, sống đẹp, sống có ích và cống hiến cho cộng đồng, cho đất nước. Đồng thời, chiến dịch này cũng là cơ hội để Đoàn Thanh niên đánh giá, điều chỉnh cách tổ chức phong trào sao cho phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý, mong muốn thực tế, thể mạnh, hoàn cảnh đa dạng cũng như nhiệm vụ chính trị đặc thù của thanh niên tại từng địa phương.

Bên cạnh các phong trào tình nguyện truyền thống, nhằm tiếp cận thanh niên gen Z – nhóm học sinh, sinh viên nhạy bén với mạng xã hội và điện thoại thông minh, Đoàn Thanh niên đã *mở rộng phương thức giáo dục giá trị trên không gian số*. Đoàn Thanh niên đã chủ động kêu gọi, phát động các hoạt động trên không gian số để tuyên truyền, định hướng và tương tác với thanh niên một cách hiệu quả hơn. Nhân kỷ niệm 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước (30/4/1975 – 30/4/2025), Trung ương Đoàn phát động đợt tuyên truyền với chủ đề “Hòa bình đẹp lắm”. Thanh niên được khuyến khích sáng tạo nội dung số qua mẫu video Capcut để thể hiện góc nhìn độc đáo về hòa bình, lòng biết ơn, và niềm tự hào dân tộc. Chỉ sau 3 ngày phát động, hashtag #hoabinhdeplam trên TikTok đã đạt 111,5 triệu lượt xem (Xem: HQ 2025). Điều này cho thấy sự chủ động của Đoàn Thanh niên trong điều chỉnh

phương thức tiếp cận, đồng thời phản ánh cách thanh niên tương tác linh hoạt, không chỉ tiếp nhận thông tin một chiều, mà còn chủ động tạo ra nội dung ý nghĩa, với ngôn ngữ, hình ảnh, âm nhạc hiện đại để kết nối sâu sắc với nội dung giáo dục.

Bên cạnh các phong trào và chiến dịch tình nguyện, Đoàn Thanh niên, đặc biệt là các cấp Đoàn cơ sở, đã đa dạng hóa *phương thức giáo dục giá trị* thông qua các buổi sinh hoạt Chi đoàn, tọa đàm, tập huấn, học tập, thảo luận chuyên đề về các nội dung của hệ giá trị quốc gia. Những hoạt động này nhằm củng cố niềm tin vào độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, giá trị hòa bình, thống nhất, đồng thời khơi dậy lý tưởng sống trong thanh niên.

Các buổi sinh hoạt Chi đoàn định kỳ tại trường học, địa phương, cơ quan không chỉ truyền đạt thông tin, nhiệm vụ chính trị, mà còn là diễn đàn để đoàn viên học tập, chia sẻ và rèn luyện. Trung ương Đoàn định hướng và hướng dẫn các chủ điểm sinh hoạt hàng tháng, hàng năm với những nội dung cụ thể, khuyến khích lòng ghép giá trị quốc gia vào nội dung tuyên truyền thường xuyên. Các hoạt động này kết hợp với giáo dục chính trị như “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh về ý chí tự lực, tự cường và khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc” (Ban Chấp hành Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh 2022), nhằm lan tỏa tinh thần tự lực, tự cường và khát vọng xây dựng đất nước phồn vinh. Sự kết hợp

giữa sinh hoạt chuyên đề và tình nguyện xã hội giúp hiện thực hóa giá trị quốc gia trong đời sống thanh niên, đặt nền tảng xây dựng thể hệ trẻ Việt Nam trí tuệ, bản lĩnh, giàu tinh thần dân tộc và trách nhiệm xã hội trong thời đại mới.

Kết hợp với việc phát động các phong trào, chiến dịch tình nguyện, trong bối cảnh phát triển mới của đất nước, Đoàn Thanh niên đã triển khai nhiều mô hình kinh tế hiệu quả, khởi nghiệp, sáng tạo, phát triển nông dân - nông nghiệp - nông thôn, tư vấn, hướng nghiệp, giới thiệu việc làm, rèn luyện tay nghề cho thanh niên... Những hoạt động này không chỉ đáp ứng nhu cầu tạo sinh kế cho đoàn viên - những người đang trong độ tuổi lao động, mà còn góp phần thực hiện các giá trị cốt lõi của quốc gia như “dân giàu, nước mạnh, công bằng, hạnh phúc”.

Thực hiện Quyết định số 897/QĐ-TTg ngày 26 tháng 7 năm 2022 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình “Hỗ trợ Thanh niên khởi nghiệp giai đoạn 2022 - 2030”, Trung ương Đoàn đã xây dựng kế hoạch triển khai đồng bộ từ trung ương đến địa phương. Các cấp Đoàn đã thành lập các Câu lạc bộ thanh niên khởi nghiệp, hỗ trợ đoàn viên làm kinh tế nông nghiệp, phát triển nông nghiệp sinh thái, nông nghiệp sạch, bền vững, từ đó phát triển kinh tế địa phương. Tham gia các câu lạc bộ, thanh niên được hỗ trợ về vốn, chia sẻ kinh nghiệm, tìm kiếm hướng đi hiệu quả trong sản xuất kinh doanh. Nhiều mô hình kinh tế thanh niên ở các địa phương như Thanh Hóa, Quảng Nam

(nay là Đà Nẵng), Thái Bình (nay là Hưng Yên) đã có sức lan tỏa lớn, tạo phong trào thi đua làm giàu, phát triển kinh tế quê nhà, góp phần giải quyết việc làm tại chỗ cho hàng chục lao động nông thôn; hạn chế được tình trạng thanh niên rời quê đi làm ăn xa; đồng thời đem lại hiệu quả kinh tế cho bản thân, gia đình và xã hội (Xem: Trang thông tin điện tử Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh 2020).

Bên cạnh đó, các hoạt động hướng nghiệp, đào tạo dạy nghề, giới thiệu việc làm được Đoàn Thanh niên tổ chức thường xuyên, thể hiện nỗ lực thực hiện mục tiêu thúc đẩy giá trị “dân giàu, nước mạnh”, tạo công bằng về cơ hội, hướng tới giá trị hạnh phúc cho thanh niên. Đoàn Thanh niên không chỉ là nơi rèn luyện, mà còn là cầu nối giúp thanh niên định hướng rõ ràng hơn con đường học tập, phát triển sự nghiệp, khẳng định vai trò trong công cuộc phát triển đất nước. Những hoạt động này cho thấy Đoàn Thanh niên đã và đang đóng vai trò trung tâm trong việc chuyển hóa các giá trị quốc gia thành hành động cụ thể, góp phần xây dựng một thế hệ thanh niên năng động, sáng tạo, có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội.

Bên cạnh hoạt động tình nguyện, khởi nghiệp, hướng nghiệp, Đoàn Thanh niên cũng thực hiện giáo dục hệ giá trị quốc gia cho thanh niên thông qua các hoạt động văn hóa, thể thao, bồi dưỡng kỹ năng sống, giao lưu quốc tế. Các chương trình hướng tới đối tượng gia đình trẻ, với các nội dung liên quan tới bình đẳng

giới, hôn nhân, hạnh phúc gia đình, được tổ chức nhằm nâng cao nhận thức về giá trị hạnh phúc, giúp thanh niên xây dựng đời sống tinh thần lành mạnh trong bối cảnh xã hội hiện đại nhiều thách thức. Bên cạnh đó, các hoạt động văn hóa, thể thao kết hợp ứng dụng công nghệ số cũng được triển khai nhằm khuyến khích lối sống tích cực. Các hoạt động giao lưu nhân dân với thanh niên quốc tế, đặc biệt là thanh niên các nước láng giềng, góp phần giáo dục giá trị hòa bình, độc lập và văn minh. Những trải nghiệm này không chỉ mở rộng tầm nhìn, nâng cao năng lực hội nhập, mà còn giúp thanh niên giữ gìn bản sắc dân tộc trong một thế giới đa dạng và toàn cầu hóa, để thanh niên có thể tự tin hòa nhập nhưng không hòa tan. Những giá trị này không chỉ phản ánh tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng con người mới, mà còn thể hiện tinh thần biện chứng trong việc kết hợp truyền thống và hiện đại, dân tộc và quốc tế.

3.3. Giải pháp phát huy vai trò của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh trong công tác giáo dục hệ giá trị quốc gia

Qua nhiều năm hoạt động, có thể thấy, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh đã có những đóng góp quan trọng trong công tác giáo dục giá trị cho thanh niên, thể hiện qua nhiều phương diện cụ thể. Trước hết, Đoàn đã tích cực tổ chức các chiến dịch, các phong trào thực tiễn để thanh niên tham gia, tổ chức các cuộc thi, câu lạc bộ, qua đó giúp thanh niên hình thành nhận thức và trải nghiệm, thực

hành các giá trị quốc gia một cách gián tiếp và tích cực. Các kết quả thực tế mà Đoàn Thanh niên đạt được sau các đợt vận động phong trào cũng cho thấy những hoạt động giáo dục mà Đoàn Thanh niên đang thực hiện là đúng đắn và tương đối phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của đối tượng thanh niên. Mặc dù các hoạt động của Đoàn Thanh niên không thể bao quát toàn bộ các giá trị trong hệ giá trị quốc gia, nhưng khi đánh giá kỹ lưỡng, có thể nhận thấy mỗi hoạt động đều chú trọng một hoặc một số giá trị tiêu biểu. Xét về mặt nội dung giáo dục, điều này là hợp lý, bởi Đoàn Thanh niên không thể ôm đồm quá nhiều giá trị dẫn đến thiếu chiều sâu và giảm hiệu quả giáo dục.

Tuy nhiên, để các hoạt động giáo dục diễn ra trong thời gian tới có trọng tâm hơn, Đoàn Thanh niên cần đặt ra mục tiêu giáo dục về giá trị quốc gia một cách cụ thể trong các cương lĩnh, kế hoạch hành động của mình, từ đó góp phần hình thành một lớp thanh niên mới có thể giới quan, nhân sinh quan đúng đắn, có lý tưởng sống đẹp và khát vọng cống hiến vì cộng đồng, vì đất nước. Đây chính là những thành tựu nổi bật, khẳng định vai trò nòng cốt của Đoàn Thanh niên trong sự nghiệp giáo dục hệ giá trị quốc gia cho thế hệ trẻ ở Việt Nam hiện nay.

Bên cạnh những thành tựu đáng ghi nhận, công tác giáo dục giá trị của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh vẫn đang đối mặt với không ít khó khăn và

hạn chế.

Trước hết, các hoạt động giáo dục đôi khi còn mang tính dàn trải, chưa thực sự đi vào chiều sâu của từng giá trị cụ thể, dẫn đến mối liên kết giữa phong trào với mục tiêu giáo dục giá trị chưa rõ nét. Điều này gây khó khăn trong việc đánh giá hiệu quả tác động tới nhận thức và hành vi của thanh niên.

Thứ hai, trong bối cảnh thông tin trên mạng xã hội ngày càng phức tạp, công tác định hướng giá trị còn lúng túng, thiếu giải pháp hiệu quả để ứng phó với các luồng quan điểm sai lệch và sự tấn công vào các giá trị cốt lõi như *Độc lập, Thống nhất, Dân chủ*.

Thứ ba, phương pháp giáo dục của Đoàn Thanh niên còn chậm đổi mới, chưa bắt kịp với xu thế và thị hiếu của giới trẻ Gen Z khi nhiều sản phẩm tuyên truyền còn đơn điệu, thiếu hấp dẫn, thiếu sức hút so với các nội dung sáng tạo, tương tác cao trên Tik Tok hay Youtube, dẫn đến hạn chế về mức độ lan tỏa.

Để khắc phục những hạn chế này, Đoàn Thanh niên cần xây dựng các giải pháp cụ thể và đồng bộ.

Trước hết, cần tập trung thiết kế các hoạt động giáo dục có trọng tâm, gắn kết chặt chẽ với từng giá trị cụ thể trong hệ giá trị quốc gia, đồng thời xây dựng các công cụ đo lường hiệu quả rõ ràng để đánh giá tác động của các hoạt động giáo dục giá trị đến thanh niên.

Thứ hai, cần đẩy mạnh ứng dụng công nghệ số và mạng xã hội trong công tác định hướng giá trị, xây dựng

các chiến dịch truyền thông sáng tạo, ngắn gọn, hấp dẫn để cạnh tranh với các nội dung giải trí và chống lại quan điểm sai lệch.

Thứ ba, cần đổi mới phương pháp giáo dục bằng cách học hỏi các xu hướng hiện đại, tổ chức các buổi hội thảo, tọa đàm trực tiếp, hoặc hợp tác với các KOLs (Key Opinion Leaders) nhằm thúc đẩy sáng tạo nội dung về hệ giá trị quốc gia, qua đó tăng cường tính tương tác và sức ảnh hưởng đối với giới trẻ.

Những giải pháp này không chỉ giúp Đoàn Thanh niên nâng cao hiệu quả giáo dục giá trị, mà còn góp phần hình thành một thế hệ thanh niên có thể giới quan đúng đắn, lý tưởng sống đẹp và khát vọng cống hiến vì đất nước.

4. Kết luận

Hệ giá trị quốc gia là nền tảng tinh thần quan trọng, định hình bản sắc và hướng phát triển của dân tộc Việt Nam, gồm các thành tố cốt lõi là “hòa bình, độc lập, thống nhất, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, hạnh phúc”. Những giá trị này không chỉ là kim chỉ nam cho sự phát triển bền vững của đất nước, mà còn là mục tiêu giáo dục nhằm xây dựng thế hệ trẻ có bản lĩnh, lý tưởng và trách nhiệm với cộng đồng. Trong bối cảnh đó, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh giữ vai trò nòng cốt trong việc giáo dục, hun đúc các giá trị quốc gia cho thế hệ trẻ Việt Nam, từ đó góp phần xây dựng lớp thanh niên có bản lĩnh chính trị, có khát vọng và trách nhiệm với cộng

đồng, đất nước. Tuy nhiên, trong bối cảnh xã hội và truyền thông ngày càng đa chiều, công tác giáo dục giá trị của Đoàn Thanh niên vẫn cần tiếp tục được đổi mới mạnh mẽ về nội dung, phương pháp và cách tiếp cận. Việc khắc phục những hạn chế hiện nay là yêu cầu cấp thiết nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục, giúp thanh niên không chỉ tiếp thu hệ giá trị một cách thụ động, mà còn chủ động thực hành, lan tỏa và phát huy những giá trị đó trong đời sống cá nhân và cộng đồng. Đây chính là nền tảng để xây dựng một thế hệ trẻ vừa “hồng” vừa “chuyên”, đáp ứng yêu cầu phát triển và hội nhập của đất nước trong thời đại mới./

Tài liệu trích dẫn

1. Ban Chấp hành Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh. 2022. *Hướng dẫn học tập chuyên đề về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong cán bộ đoàn, đoàn viên, thanh niên giai đoạn 2022 - 2026* (<https://doanthanhnienvn.vn/Content/uploads/H%E1%BB%8Dc%20t%E1%BA%ADp%20chuy%C3%AAn%20%C4%91%E1%BB%81%20v%E1%BB%81%20t%C6%B0%20t%C6%B0%E1%BB%9Fng,%20%C4%91%E1%BA%A1o%20%C4%91%E1%BB%A9c,%20phong%20c%C3%A1ch%20H%E1%BB%93%20Ch%C3%AD%20Minh%20%20trong%20c%C3%A1n%20>

b % E 1 % B B % 9 9 % 2 0 % C 4 % 9 1 o % C 3 % A 0 n , % 2 0 % C 4 % 9 1 o % C 3 % A 0 n % 2 0 vi%C3%AAAn,%20thanh%20.pdf).

2. HQ. 2025. *50 năm Thống nhất đất nước: Thế hệ trẻ “phủ đờ” mạng xã hội với chủ đề Hòa bình đẹp lắm* (<https://chinhsachcuocsong.vn/50-nam-thong-nhat-dat-nuoc-the-he-tre-phu-do-mang-xa-hoi-voi-chu-de-hoa-binh-dep-lam/59783.html>). Truy cập ngày 24/4/2025.

3. Ngọc Vy. 2024. *Gần 11 triệu lượt thanh niên tham gia hoạt động tình nguyện hè năm 2024* (<https://nhandan.vn/gan-11-trieu-luat-thanh-nien-tham-gia-hoat-dong-tinh-nguyen-he-nam-2024-post832913.html>). Truy cập ngày 24/9/2024.

4. Đảng Cộng sản Việt Nam. 2021. *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. Tập I. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

5. Dương Phú Hiệp. 2010. *Quan niệm về mối quan hệ giữa bảo tồn và phát triển hệ giá trị văn hóa truyền thống Việt Nam với tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại*. Tạp chí Khoa học xã hội, số 1 (2010), 41-46. (<https://vjol.info.vn/index.php/khkhvn/article/view/32686>).

6. Nguyễn Thế Kiệt. 2024. *Tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng định hướng xây dựng hệ giá trị quốc gia trong bối cảnh hiện nay*. Tạp chí Lý luận Chính trị, số 555 (tháng 5/2024), 3-10. (<http://nganhanganh.cantho.gov.vn/bitstream/TVTPT/1509/1/BTC.250608.pdf>).

7. Hồ Chí Minh. 2011. *Toàn tập*. Tập 5.

Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

8. Trần Văn Phòng. 2023. *Một số vấn đề về xây dựng hệ giá trị quốc gia*. (<https://nhandan.vn/mot-so-van-de-ve-xay-dung-he-gia-tri-quoc-gia-post738670.html>). Truy cập ngày 14/2/2023.

9. Quốc hội. 2020. *Luật số 57/2020/QH14 của Quốc hội: Luật Thanh niên*. (<https://vanban.chinhphu.vn/?page-id=27160&docid=200445&classid=1&typegroupid=3>).

10. Trang thông tin điện tử Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh. 2020. *Mô hình CLB Thanh niên khởi nghiệp, thanh niên phát triển kinh tế phát huy hiệu quả*. (<https://doanthanhnien.vn/tin-tuc/khoi-nghiep-lap-nghiep/mo-hinh-clb-thanh-nien-khoi-nghiep-thanh-nien-phat-trien-kinh-te-phat-huy-hieu-qua>). Truy cập ngày 02/04/2020.

11. Nguyễn Phú Trọng. 2021. *Toàn văn phát biểu của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc* (<https://moit.gov.vn/tin-tuc/hoat-dong/toan-van-phat-bieu-cua-tong-bi-thu-nguyen-phu-trong-tai-hoi-ng-hi-van-hoa-toan-quoc.html>). Truy cập ngày 24/11/2021.

12. Wilson, Marc Stewart. 2004. *Values and political ideology: Rokeach's two-value model in a proportional representation environment*. New Zealand Journal of Psychology, Vol.33, No.3, 155-162. (<https://www.psychology.org.nz/journal-archive/NZJP-Vol333-2004-5-Wilson.pdf>).